

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnośniami i w agencjach	2,65 "
Na pocztę, już z odnośniami	2,99 "
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 "
Na pocztę, już z odnośniami	8,67 "

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części kwoty abonentowej.

OGŁOSZENIA:

na 4 stronie 6 lam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w guldenach. Tłumaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia — — — — — się nie gwarantuje.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Czwartek: Emmy wd.
Piątek: Agnieszki.

CHOJNICE, piątek, dnia 20. kwietnia 1928 r.

Słońca wachód 4.56 zachód 9.04.
Księżyc wachód 4.48 zachód 17.33.

Ku nauce i pożytkowi naszych domorodnych polityków antykościelnych.

Kardynał Louis Dubois, arcybiskup paryski, naczelna osobistość w duchowieństwie francuskim, a także jedna z pierwszych w światowym, ogłosił, w przededniu wyborów, list pasterski.

List ten jest wezwaniem wobec wyborów, do obrony katolicyzmu i ostrzeżeniem zarówno przed komunistami jak przed wszystkimi, którzy stają się ich sprzymierzeńcami.

Ks. Kardynał Dubois mówi:

Okoliczności obecne stawiają wobec wszystkich Francuzów różne grupy polityczne, które starają się pozyskać ich uznanie. Uwaga wszystkich jest skierowana szczególnie na niebezpieczeństwa, na które społeczeństwo i Francję narażają postępy komunizmu... Jako biskup, uważamy wszystkich naszych djecezan katolików, jakiegokolwiek byłoby ich uczucie, jako braci, których duchowe potrzeby Opatrzność powierzyła naszej trosce... Jako Francuz, nie możemy zamknąć oczu na niebezpieczeństwa, które nam grożą, może rychło jeśli nie będziemy czujni metody i doktryny, które zresztą już gdzieś pokazały co znaczą: przewrót krwawy, spustoszenia bez liku, straszliwą nędzę materialną i moralną... Czy ogół zdaje sobie dobrze sprawę z bezwzględnej szkodliwości zasad bolszewickich? Jest to władanie siły, ślepe i bratalne, której pierwszymi ofiarami byłiby ci, którzy głoszą te zasady pod pozorem dążenia do wolności... I dlatego to J. Św. Pius XI-ty, w przemówieniu z Bożego Narodzenia 1924, wzywał głowy Państw do „połączenia swych wysiłków, by oddalić od siebie i od swych ludności straszliwe spustoszenia, które im nieuchronnie socjalizm i komunizm... Wolność sumienia, wolność prasy, wolność zgromadzeń, nietykalność parlamentarna, nie powinny być pomocne w rozpowszechnianiu doktryn rozkładających i groźnych dla bezpieczeństwa kraju. Dzieje współczesne pokazują nam, u narodów sąsiadzkich co może zdziałać władza światła i mocna, by uchronić kraj od strasznych gróźb rewolucji komunistycznej. Nie potrzeba na to zmieniać formy rządu, ani ustanawiać dyktatury... Czyż nie jest rzeczą dziwną, że nasze ustawy obecne pozwalają tym, którzy chcą u nas spustoszyć, i własność, i wojsko, i rodzinę, i religię, by się chronili za właściwość wybrańców ludu... Ułatwiać zadanie komunizmowi na jakimkolwiek stopniu, znaczy pracować przeciw Francji. Niechaj sojusznicy komunizmu mają się na baczności! Są oni, może nawet mimowoli, sprawcami przewrotów nawet krwawych. Wielka jest ich odpowiedzialność. Przyzywają oni swoich własnych zwolenników do pojęcia przewrotu uważanego za konieczny, do widoków gwałtu dla dobra narodu. Jakiż to błąd i jaka zbrodnia!... Dlaczego tak jest, że w tej walce pokojowej, w tem dobrem zmaganiu się o prawdę, o ład, o kraj, Kościół zdany jest na swoje tylko własne siły i swoje tylko zasoby?... Czyż trzeba zrozpaczyć o tem, by został on kiedyś rozumiany? Nie, gdyż jeśli istnieje jakaś moc, która może pomóc skutecznie ludziom ładu i rządowi w uratowaniu kraju, to jest nią Kościół. Zresztą nic nie powstrzyma gorliwości duchowieństwa w dalszym prowadzeniu, na tym gruncie niezłomnym, twardej pracy cywilizacji ewangelicznej, z której korzyść wyniesie nie tylko Kościół, zyskując wiernych, ale i Francja, znajdując dzieci karne i obywateli oddanych...

Tak mówi list pasterski ks. Kardynała Dubois, we Francji, gdzie istnieje ustawowo rozdzielność Kościoła i Państwa, przed wyborami, nie tylko o komunizmie całkowitym, ale także o wszystkim, co jest pomostem ku komunizmowi.

Minister Zaleski w Rzymie.

Minister Zaleski powrócił w środę z Neapolu do Rzymu i złożył urzędową wizytę Ojcu św., jak było zapowiedziane, a następnie zostanie przyjęty przez Ojca św. wraz z małżonką. Nadmienić jeszcze wypada, że w obiedzie, które wyda poselstwo polskie na cześć ministra, wezmą udział ambasadorowie i posłowie wszystkich państw, ustanowionych przy dworze włoskim.

Minister Zaleski u Ojca św.

W środę przed południem przyjmował Ojciec

św. na prywatnym posłuchaniu p. ministra Zaleskiego i jego małżonkę. Pan minister przedstawił Ojcu św. swego sekretarza radcę Szumakowskiego. Posłuchanie miało charakter serdeczny i trwało 40 minut. Pani Zaleskiej ofiarował Ojciec św. różaniec.

Następnie został p. minister przyjęty na posłuchaniu u Sekretarza Stanu Ks. Kardynała Gasparri.

Straszne burze w Polsce.

We wtorek i środę szalały, zwłaszcza w Małopolsce i Kongresówce, a nawet na Kresach Wschodnich straszne nawałnice, które spowodowały przerwanie i opóźnienie całego ruchu kolejowego, telegraficznego i telefonicznego Warszawa, Kraków, Lwów, jak w ogóle całe województwa były pokryte grubą warstwą śniegu, który później zaczął tajać, zamieniając ulice i drogi w prawdziwe jeziora, ale w środę zaczął padać na nowo.

Wichura była tak silna, że łamała drzewa w parkach, ogrodach i na drogach.

Około 6 godziny wieczorem rozpoczęło się spóźnianie pociągów na Kraków, Poznań, Sosnowiec, Lwów i Kalisz. Ruch do Białegostoku został zupełnie przerwany. Opóźnienia wynosiły po kilka godzin. Po miastach został przerwany ruch tramwajowy, a po drogach ruch autobusowy z powodu ogromnych zasp śnieżnych. Słupy telegraficzne pomiędzy Pruszkowem a Warszawą zostały przerwane, skutkiem czego mnóstwo zakładów, czerpiących z Pruszkowa energię elektryczną jest nieczynnych. Ze 108 przewodów telegraficznych działa tylko 9.

Z Krakowa donoszą, że wichur powyrwał ploty i pozdzierał dachy z domów oraz skręcał blachówkę na dachach.

Ze Zakopanego donoszą, że tam padał we wtorek śnieg, który pokrył grubą okiścią śnieżną Tatry. W środę wichur sfolgował, ale temperatura jest zimna i śnieg leży na drogach i polach.

We Lwowie śnieg pokrył we wtorek miasto przy równoczesnym przejmującym zimnie.

Dalsze wiadomości radiowe donoszą, że prawidłowego ruchu kolejowego, telegraficznego i telefonicznego wciąż jeszcze w kraju niema, bo jakiegokolwiek zawieruchy śnieżnej w części ustały, to za to tory kolejowe pozwalane są poobalanymi słupami telegraficznymi i drzewami powyrwanymi, tak że robotnicy muszą je dopiero pousuwać i słupy powstawić, ażeby koleje miały wolny przejazd a telegrafy uporządkowane słupy. W ciągu środy tylko kilka miast w Polsce miało bezpośrednie i niezamącone niczem połączenie. We Warszawie było nieczynnych kilka tysięcy telefonów.

Napad hakatystów niemieckich na gen. Nobile.

General Nobile, który ze swym sterowcem zamierzał pozostać w Słupsku na Pomorzu niemieckim przez kilkanaście dni, postanowił już w najbliższych dniach odjechać na Szpicberg, ponieważ mu junkry niemieckie urządziły w hote-

lach, gdzie się ze swą drużyną pomieścił, awanturę, obrzucając go obelgami. Niewiele brakowało, by oficerowie włoscy chwycili za broń w obronie.

Przed rozwiązaniem organizacji bolszewickiej.

Niemiecki minister spraw wewnętrznych zwrócił się do rządów Rzeszy ze zapytaniem, czy godzą się na rozwiązanie komunistycznej czerwonej gwardii w całych Niemczech. Według konstytucji musi odpowiedź nastąpić w ciągu 2 dni. W razie sprzeciwu winne rządy zwrócić się do Trybunału w Lipsku o rozstrzygnięcie. Rząd pru-

ski wniósł już protest przeciw wnioskowi. Gazety pravicowe wniosek pochwalają, demokratyczne i lewicowe są mu przeciwnie, twierdząc, że zakaz wzmocni jedynie agitację komunizmu. „Vorwärts“ nazywa wniosek ministra trykiem przedwyborczym.

W Polsce gdzie art. 114-ty Konstytucji daje religii rzymsko-katolickiej naczelne stanowisko w Państwie a Kościołowi Katolickiemu zapewnia trwałe prawa, więc przedewszystkiem prawo obrony tej religii w Państwie, wydali ks. Biskupi przed wyborami List Pastorski z dnia 5-go grudnia 1927, z tychsamych wychodząc założeń co ks. Kardynał Dubois, gdyż mówili:

...Komunizm, który zagraża dzisiaj światu, zagraża i nam, bo w sąsiedztwie jego żyjemy... Komunizm wypowiedział wojnę Bogu, walczy z Imieniem Bożem, wypędza Chrystusa z Państw, narodów i publicznego wychowania, niszczy węzły rodzinne, szerzy wyuzdanie obyczajów, gwałci osobistą wolność, wolnych obywateli zamienia w niewolników. Moralne te i duchowe choroby szerzone są przez tych wszystkich którzy w Izbach Ustawodawczych i poza niemi zwalczali i zwalczają Kościół, którzy przez odszczepieńcze prądy religijne szerzą rozkład ducha, jedność religijną u wierzących niszczą. Sprzyja też szerzeniu się tej zarazy wszelkie rozluźnienie oby-

czajów, każdy zanik zdrowego poczucia prawa, sprawiedliwości i obowiązku każde osłabienie węzłów rodzinnych, wszelkie niszczenie zdrowych ognisk moralnych i każde popieranie złych i niezdrowych...

Byli u nas tacy.. politycy, także katolicy, którzy mędrkowali, że List Pastorski Ks. Biskupów przed wyborami, wzywający wszystkich katolików do wspólnej i skutecznej obrony przed temi niebezpieczeństwami, był czemś niezwykłym w życiu kościelnym, a nawet pojawiały się pogłoski, jakoby Ojciec Św. nie zgadzał się z Listem Pastorskim, co zresztą bąkano najzupełniej głośno i bez cienia jakiegokolwiek potemu upoważnienia.

Może obecnie, w świetle listu ks. Kardynała Dubois we Francji, ci przepolitykowani politycy nieco lepiej rozumieją, jakie były, wobec wyborów, prawa i obowiązki Księża Biskupów w konstytucyjnie i prawnie katolickim Państwie Polskim.

Obwieszczenie.

Imienna lista płatników podatku przemysłowego od obrotu za rok podatkowy 1927 wyłożona jest do publicznej wiadomości w ratuszu pokój 12 w czasie od 18. kwietnia do 15 maja br.
Chojnice, dnia 17. kwietnia 1928 r. 879
Magistrat.

Obwieszczenie.

Na zasadzie rozp. Rady Ministrów z dn. 10. 2. 26 r. Dz. Ust. R. P. nr 18 poz. 10. oraz rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 31. 3. 26 r. Dz. Ust. R. P. nr. 91. poz. 527 o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku ustala się ceny sprzedaży następujących artykułów żywnościowych:
Za 3-funtowy chleb żytni z 65 procent mąki 1.10 zł.
Ceny obowiązuja od dnia następnego po ogłoszeniu i winny być ujawnione we właściwych przedsiębiorstwach handlowych.
Winni żądania lub pobierania ceny wyższej od ustalonej lub nie ujawnienia tejże, ulegną na podstawie art. 4. wyżej wymienionego rozporządzenia karze aresztu do 6 tygodni lub grzywny do 10000,00 zł, o ile czyn dany nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych ustaw karnych
Wzywa się wszystkich konsumentów i zainteresowanych, aby nie placili wyższej ceny od ustalonej, a żądających lub pobierających cenę wyższą, podawali do ukarania.
Chojnice, dnia 18 kwietnia 1928 r. 883
Magistrat

Przetarg.

Państwowy Urząd Budownictwa Należemnego w Chojnicach

ogłasza niniejszem publiczny pisemny przetarg na budowę budynku gospod. w leśnictwie Zukowo, Nadleśn. Rytel, pow. chojnicki. Szereż kosztorysy otrzymać można za opłatą 1 zł. w biurze Państw. Urzędu Budownictwa Należemnego w Chojnicach, Dworcowa 8, dokąd uprasza się również nadsyłać oferty w opieczetowanej kopercie z odnośnym napisem z dołączeniem kwitu Kasy Skarbowej na złożone wadium w wysokości 5 proc. oferowanej sumy
Otwarcie ofert nastąpi w środę, dnia 2. maja br. o godz. 10-tej przy ewentl. obecności ubiegających się o powyższe prace.
Urząd zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferty.
Chojnice, dnia 14. kwietnia 1928 r. 874

Państwowy Urząd Bud. wnictwa Należemnego.

Zarząd Spółki wod. regul. rzeki Niechwarszcza niniejszem ogłasza

przetarg

na wykonanie w br. robót ziemnych i budowę śluzy przy regulow. rzeki Niechwarszcza.

- 1) 24110 m³ wykopu ziemi
- 2) 4550 mb. darniowania skarp.
- 3) 4550 mb. płotków wraz z materiałem
- 4) Budowa śluzy w st. 125.

Oferty z podaniem ceny za 1 m³ wykopu w rzece i przekopach mb. darniowania i płotków skierować należy do biura Zarządu Spółki wójtostwo we Wielu najpóźniej do dnia 28. bm.

Na wójtostwie we Wielu można otrzymać bliższe informacje i obejrzeć tamże wyłożony kosztorys. 886

Zarząd Spółki Wodnej regul. rzeki Niechwarszcza i jego dopływów Wiele, pow. Chojnice.
Kozłowski Fr., przewodn. II. podpis nieczytelny.

Dziś po południu o godz. 2-giej zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św. nasza droga matka, babka i teściowa

Katarzyna Stachnik

z domu Talaśka

w 70 roku życia.

O czym zawiadamiają z prośbą o cichą modlitwę

Chojnice-Topole I, dnia 18. kwietnia 1928 r.

Marja Gulgowska z domu Stachnik, Kiełpin—Tuchola

Mater Ludmiła Anna Stachnik, Wrocław

Dr. Paweł Stachnik, Kietrz G. Sl.

Jan Stachnik, Chojnice-Topole I.

Dr. Ryszard Stachnik, Gdańsk.

Inż. Antoni Stachnik, Bytom G. Sl.

Ruth Stachnik z domu Uhlemann.

Antonina Stachnik z domu Pauli i wnuczeta.

Eksportacja zwłok odbędzie się z kościoła parafjalnego w Tucholi w niedzielę po południu o godz. 6-tej, pogrzeb w poniedziałek przed południem o godz. 10 tej w Tucholi. 884

KINO NOWOSCI

W czwartek i piątek o godz. 8.15 (19 i 20)

Najnowszy i największy szlager tego sezonu z ulubieńcem publiczności

Harry Peelem

w roli głównej pod tyt.

Przygoda w nocnym ekspresie.

Wielki dramat sensoryjno-salonowy w 2 serj. Całość w jednym programie. Sensacja sezonu! Film o emocjonującej akcji!

Od soboty: Spowiedź Kapelana.

Pokoju

skromnie umeblowanego, z 2 łózkami poszukuje się zaraz. Zgłoszenia: Ignacy Piotrzkowski Dworcowa 21. 887

Poszukuje się młodszej

dziewczyny

ze wsi. 889 J. Szyszko, Gdańsk 32.

Pokojo wa

Inteligentna, czysta i sumien. potrzebna najpóźniej od 1. 5. br. do willi samotnego pana. Zgłoszenia z dołączeniem odpisów świadectw fot. grafi i podaniem wieku pod nr. 857.

Poszukuję zaraz

chłopca

do bydla lat 14-16. Franc. Pawłowski, Grunsberg, przy Choj.

Pokoju mebl.

z kuchnią lub możliwością używania kuchni poszukuje młode małżeństwo rodem z Pomorza. Zgłoszenia pod 65 do ekspedycji „Dziennika Pomorskiego“.

Pokój umebl. z kuchnią

zaraz potrzebny. 885 Zgłoszenia do eksp. Dz. Pomorskiego.

Rower damski

korzystnie na sprzedaż. Adres wsk. eksp. Dz. Pom. 867

Służąca

na majątek, uczliwa, pracowita i umiejąca gotować, zaraz potrzebna. 881 Zgłoszenia do ekspedycji Dziennika Pomorskiego.

Zgubiono w 2-letni wiek. orami prawie nowe

trzewiki - damskie

popielate na drodze ul. Ciepłowa—Grunberg. Z dobrem wynagrodzeniem oddać proszę w ekspedycji Dzien. Pom. 877

Poszukuje się zaraz lub od 1. V. br. młodszej lecz pewnej 865

siły buchalterskiej

B. Bo kenhagen ekspedycja i transport mebl.

Polecam na piątek!

sielawki, piklingi, łupacze, łosoś, sery deserowe, sardynki fr. i port. i konserwy rybne

Fr. A. Ciepliński, Chojnice, Człuchowska 7.

Gospodyni

znająca się na gospodarstwie wiejskiem i dobrej kuchni także i

pokojo wa

poszukują posady. 876 Kto, wskaże eksp. Dzien, Pomorskiego.

Wózek dziecięcy

(Br e n n a b e r) na sprzedaż. Tamte potrzebna starsza

dziewczyna

dowszelekich, racomowych. Warszawska 15 parter lewo. 859

Gospodarstwo

102 mórg ziemi pszenno-żytniej, 5 minut od miasta, zab. dobre, żywy i martwy inwentarz kompl. Cena 60000 wpl. 45000 zł.

37 mórg ziemi średniej zab. dobre, żywy i martwy inwent. kompl. 12000 wpl. 10000 złotych.

10 mórg przy mieście zab. bardzo dobre 11000 wpl. 9000 zł.

Dom piętrowy, słizny ogród przynosi miesięcznie 300 zł. Cena 30000 wpl. 15000 zł. Oraz wiele innych poleca i przyjmuje nowe zlecenia

Biuro pośredn. W. Zaremba Tuchola, Rynek 8.

Dom. Zbeniny p. Chojnice sprzeda do sadzenia

Industrie i Industrie Preussen

794 Zarząd.

Sprzedam tanio Kamienicę

Kaminska, 875 Mickiewicza 29, I

Rower męski

bardzo korzyst. na sprzedaż.

Dworcowa 8, skład używanych rzeczy

Zamawiam niniejszem pismo „Dziennik Pomorski“

z Chojnic na miesiąc maj

proszę pobrać odemnie przez listowego przedpłatę i miesięczną w opłatę pocztową razem 2,89 złotych

dnia 1928

imię i nazwisko

miejscowość

ulica

okwitowanie poczty

Zamawiam niniejszem pismo

„Dziennik Pomorski“

z Chojnic

na II. miesiące

i proszę pobrać odemnie przez listowego przedpłatę 2 miesięczną z opłatą pocztową razem 5,78 złotych

dnia 1928

imię i nazwisko

miejscowość

ulica

okwitowanie poczty